

VALTIONEUVOSTON ASETUS KYMENLAAKSON MAAKUNNAN LUONNONSUOJELUALUEISTA

1 Tausta

Asiassa on kysymys pääosin Kymenlaakson maakunnassa sijaitsevien, valtion hallinnassa olevien valtakunnallisiin suojeluohjelmiin tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvien sekä eräiden muiden valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittujen alueiden perustamisesta luonnonsuojelualueiksi. Kokonaisuuteen sisältyy kaksi Iitin kuntaan sijoittuvaa aluetta, jotka valmistelun alkaessa kuuluivat Kymenlaakson maakuntaan, mutta 1.1.2021 alkaen sijoittuvat Päijät-Hämeen maakuntaan (VNp maakunnista 978/2019).

Alueet perustetaan luonnonsuojelulain 17 §:ssä tarkoitetuiksi muiksi luonnonsuojelualueiksi. Tällä valtioneuvoston asetuksella perustetaan lain 17 § 1 momentin nojalla ne alueet, joiden pinta-ala on yli 100 hehtaaria. Sitä pienemmät alueet perustetaan ympäristöministeriön asetuksella.

Kymenlaakson luonnonsuojelualueiden perustaminen on osa valtakunnallista säädösvalmistelua, jolla saatetaan voimaan usean vuosikymmenen kuluessa luonnonsuojelutarkoituksiin hankituilla tai varatuilla valtion alueilla luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset. Metsähallitus on valmistellut ympäristöministeriön ja sen asettaman säädösvalmistelutyöryhmän ohjauksessa alueiden suojelun toteuttamista.

Tämän ehdotuksen mukaisella valtioneuvoston asetuksella perustettavat luonnonsuojelualueet sijaitsevat Miehikkälän ja Pyhtään kuntien sekä Haminan, Kotkan ja Kouvolan kaupungin alueella. Yksi suojelualueista sijaitsee osin Uudenmaan maakunnassa Loviisan kaupungin alueella, yksi kokonaan Päijät-Hämeen maakunnassa Iitin kunnassa sekä yksi Päijät-Hämeen maakunnassa osin Iitin kunnassa ja osin Heinolan kaupungissa.

Kotkan, Haminan ja Loviisan kaupungeissa sekä Pyhtään ja Virolahden kunnissa sijaitseva Itäisen Suomenlahden vesien luonnonsuojelualue on tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueeksi erillisellä valtioneuvoston asetuksella.

Valmistelun alkuvaiheessa on kuultu maakunnallisia ja paikallisia sidosryhmiä. Keskusteluissa on kartoitettu laajasti muun muassa maakuntaliiton, kuntien, luonnonsuojelujärjestöjen, riistahallinnon, kalastustahojen ja metsästysseurojen näkemyksiä alueiden perustamisesta.

2 Luonnonsuojelualueiden tarkoitus ja sisältö

Asetuksella perustettavilla luonnonsuojelualueilla toteutetaan osaltaan valtakunnallisten suojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston ja eräiden muiden suojelutarkoituksiin osoitettujen valtion alueiden suojelutoimenpiteet Kymenlaakson maakunnan alueella. Suojelualueiden perustamisen tarkoituksena on säilyttää nämä

alueet luonnontilaisina ja turvata niiden ekosysteemien häiriötön kehitys, tarvittaessa myös ennallistamalla muuttuneita luonnonympäristöjä tai hoitamalla luonnonhoitoa vaativia kohteita.

Erityisinä suojelutavoitteina Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla on myös niiden suojeluperusteina olevien luontotyyppien ja niille tyypillisen lajiston sekä muiden suojeluperusteina olevien lajien ja niiden elinympäristöjen suojelu, lisääminen ja parantaminen.

Alueet palvelevat jatkossakin opetustarkoitusta sekä omatoimista retkeilyä, luonnon harrastusta ja tutkimusta. Alueiden perustaminen tukee myös luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä kuten luontomatkailua, jokamiehen oikeuksin tapahtuvaa marjastusta ja sienestystä sekä säännellysti myös metsästäystä.

Tällä asetuksella perustetaan 10 luonnonsuojelualuetta, joiden pinta-ala on yhteensä noin 2 200 hehtaaria. Samanaikaisesti annettavalla ympäristöministeriön asetuksella on lisäksi tarkoitus perustaa 60 luonnonsuojelualuetta, jotka ovat yhteispinta-alaltaan noin 1 200 hehtaaria.

3 Alueiden luonnonsuojelulliset perusteet

Luonnonsuojelualueiden perustamisella turvataan valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvien alueiden, METSO-ohjelman puitteissa valtiolle hankittujen alueiden sekä eräiden muiden luonnonsuojelutarkoituksiin osoitettujen alueiden luonnonarvojen säilyminen.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla asetuksella toimeenpannaan niiden suojelutavoitteita vastaava suojelu luonto- ja lintudirektiivin (1992/43/ETY ja 2009/147/EC) edellyttämällä tavalla. Luontodirektiivin mukaisten luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston kannalta alueet ovat tärkeitä metsä- ja suoluonnon suojelemiseksi. Linnuston kannalta tärkeillä SPA-alueilla keskitytään kullekin alueelle ominaisen linnuston elinolosuhteiden turvaamiseen. Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteina ovat luontotyypit ja lajit ilmenevät tarkemmin alueita koskevista Natura 2000 -tietolomakkeista.

Tällä asetuksella perustettavat luonnonsuojelualueet kuuluvat Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Etelä-Hämeen ja Uudenmaan eliömaakuntiin. Metsäkasvillisuuden mukaan luokiteltuna alue kuuluu eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen.

Suokasvillisuusvyöhykkeiltään alue kuuluu viettokeitaisiin ja kilpikeitaisiin.

Perustettavilla alueilla suojellaan Kymenlaakson soita, vanhoja metsiä, lehtoja sekä Kymijoen saaria ja rantoja. Valtioneuvoston asetuksella Kymenlaaksoon perustetaan 10 luonnonsuojelualuetta, joista yhdeksän aluetta kuuluu Natura 2000 -verkostoon ja yksi on kokonaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuus -ohjelman (METSO) kohde.

Perustettavista luonnonsuojelualueista valtaosa on merkittäviä suoluonnon suojelun kannalta. Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon, Suurisuon ja Läsönsuon, Rajasuon, Hirvenpäänsuon ja Järvensuon luonnonsuojelualueilla keidassuot ja puustoiset suot ovat hyvin edustettuina, ja monet alueista ovat myös linnustollisesti

monipuolisia. Enäsuolla on myös edustavia aapasoita sekä vaateliasta ja harvinaistuvaa kasvilajistoa edustava uhanalainen punakämmekkä. Perustettavien luonnonsuojelualueiden suot ovat pääsääntöisesti säilyneet ydinosaillaan oijttamattomina. Suojeltavat suot kuuluvat soidensuojeluohjelmaan ja Natura 2000-verkoston.

Kymijoen rantojen ja saarten luonnonsuojelualue koostuu Kymijokeen rajautuvista saarista ja rannoista, jotka ovat Kymijoen tulvavaikutuksen piirissä. Pinta-alaltaan suurimman osan alueesta kattaa Riitinginsuo, joka on Kymijokeen rajautuva luonnontilainen keidassuo.

Karhunsuon ja Hietakankaanniemen luonnonsuojelualue on monipuolinen vanhojen metsien (boreaaliset luonnonmetsät) ja soiden (keidassuot, puustoiset suot) muodostama kokonaisuus, jolla on uhanalaista sammal- ja kämmekälajistoa sekä liito-oravan elinympäristöä. Kelloniemi on luonnoltaan ja maisemiltaan poikkeuksellisen edustava alue, jolle ovat tyypillisiä korkeat, jyrkkäpiirteiset kalliomäet ja -jyrkänteet sekä niiden väliset kapeat laaksot. Metsät vaihtelevat karuista kalliomänniköistä kallionaluslehtoihin, ja alueella on merkitystä boreaalisten luonnonmetsien sekä lehtojen suojelun kannalta. Vanhojen metsien kääpälajisto on monipuolinen ja metsälehmusta kasvaa runsaasti. Konniveteen rajautuvat rannat ovat rakentamattomia ja jyrkänteiltä löytyy myös esihistoriallisia maalauksia.

Luhdanmäen ja Nuoramensaaren luonnonsuojelualue on osa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuus -ohjelmassa (METSO) valtion oimutukseen hankittuja alueita. Nämä ovat METSO-ohjelman linjausten mukaisesti yleisimmin runsaslahopuustoisia kangasmetsiä, mutta mukana on myös muita luontotyyppejä kuten soita ja lehtoja.

Kymenlaakson maakuntaan perustettavat luonnonsuojelualueet edustavat ja suojelevat, yhdessä ympäristöministeriön asetuksella perustettavien luonnonsuojelualueiden kanssa, monipuolisesti alueen luontoa. Alueet täyttävät luonnonsuojelulain 10 §:n tarkoittamat yleiset edellytykset luonnonsuojelun perustamiseksi. Alueiden sijoittuminen Natura 2000 -verkoston ja eri luonnonsuojeluohjelmiin ilmenee muistion taulukosta 1.

4 Rauhoitussäännökset sekä hoidon ja käytön tavoitteet

Valtioneuvoston asetuksella perustettavat alueet ovat lain 17 §:ssä tarkoitettuja muita luonnonsuojelualueita. Niillä tulisivat pääsääntöisesti voimaan luonnonsuojelulain 17 a §:n 1 momentista johtuen lain 13–15 §:ssä säädetyt rauhoitussäännökset. Asetukseen otettaisiin näitä koskevat viittaussäännökset.

Luonnonsuojelulain 13 §:ssä todetaan luonnonsuojelualueilla kielletyt toimet. Kiellettyä sen mukaan olisi: 1) rakennusten, rakennelmien tai teiden rakentaminen, 2) maa-ainesten, kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen, 3) oijttaminen, 4) sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ottaminen tai vahingoittaminen, 5) luonnonvaraisten selkärankaisten eläimien pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen, 6) muutkin toimet, jotka vaikuttaisivat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Lain 14 § sisältää poikkeukset 13 §:ssä kielletyistä toimista. Sallittua olisi: 1) alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisten rakennusten, rakennelmien ja polkujen rakentaminen, entistäminen ja kunnostaminen, 2) luonnonympäristöjen ja perinneluontotyyppien hoitaminen ja ennallistaminen sekä alueen luontaisen kehityksen palauttaminen, 3) alueen opastustoiminnan kannalta tarpeellisen tien rakentaminen, 4) marjojen ja hyötysienien poimiminen, 5) kalastaminen kalastuslain (379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti, 6) poronhoitolain mukainen poronhoito, 7) alueella olevien teiden, sähkö- ja puhelinlinjojen sekä niihin liittyvien laitteiden käyttäminen ja kunnostaminen, 8) merenkulun turvalaitteiden ja vesistön kulkuväylien kunnostaminen sekä vähäiset turvalaitteiden edellyttämät raivaukset, sekä 9) kartoitus ja maanmittaustyöt. Lisäksi alueella saadaan tilanteen niin vaatiessa ryhtyä pelastuspalvelun, palontorjunnan, rajavalvonnan, eläintautien vastustamisen sekä eläinsuojelun edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin.

Luonnonsuojelulain 15 §:ään sisältyvät luvanvaraiset poikkeukset 13 §:n rauhoitussäännöksistä. Metsähallitus voi alueen haltijaviranomaisena kyseisen lainkohdan nojalla antamallaan luvalla sallia alueen perustamistarkoitusta vaarantamatta: 1) tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta tai opetusta varten eläinten pyydystämisen tai tappamisen, sienien, kasvien tai niiden osien, eläinten pesien ja kivennäisnäytteiden keräämisen, 2) vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa tarkoitettujen vieraslajien tai haitallisten vieraslajien sekä, jos laji on tullut liian runsaslukuseksi tai käynyt muutoin vahingolliseksi, muidenkin kasvi- tai eläinlajin yksilöiden lukumäärän vähentämisen, 3) sellaisten pyyntiluvanvaraisten riistaeläinlajien yksilöiden, jotka suojelualueen ulkopuolella aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle aiheutuvasta merkittävästä taloudellisesta vahingosta, poistamisen, 4) alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottamiseen, 5) kalastamisen muutoinkin kuin kalastuslain 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla, 6) poronhoitoon liittyvien rakennusten ja rakennelmien rakentamisen, 7) geologisen tutkimuksen ja malminetsinnän, 8) ilma-aluksella laskeutumisen, 9) muidenkin kuin 14 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen rakennusten ja rakennelmien entisöinnin ja kunnostamisen.

Lisäksi Metsähallitus voi suojelualueen haltijaviranomaisena 15 §:n 2 momentin nojalla sallia hirvenajon metsästyksen yhteydessä. Tämä mahdollistaa perustettavien suojelualueiden sisällyttämisen jatkossakin perinteisiin hirvenmetsästysalueisiin, mikäli alueita vuokranneet seurat näin haluavat.

Luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti Metsähallitus voi sallia vierasperäisten eläinlajien yksilöiden vähentämisen. Siten minkin ja supikoiran ja muidenkin vieraslajien metsästäminen on kaikilla perustettavilla alueilla mahdollista alueen haltijaviranomaisen luvalla.

Luvanvaraiset poikkeukset voivat lain 15 § 1 momentin 2 kohdan mukaisesti liittyä myös muunkin liikaa lisääntyneen tai vahingolliseksi osoittautuneen lajin yksilöiden vähentämiseen tai 3 kohdan mukaisesti suojelualueen ulkopuolella aiheutuvan turvallisuus- tai vahinkouhan torjumiseksi tarpeelliseen pyyntiluvanvaraisen riistaeläimen yksilöiden poistamiseen.

Asetuksen valmistelun yhteydessä maakunnallisten ja paikallisten tahojen kanssa käydyissä keskusteluissa ovat nousseet esiin erityisesti metsästyksen liittyvät kysymykset. Metsähallitus on vuokrannut kyseisiä, luonnonsuojelualueiden perustamista varten valtiolle hankittuja alueita pääosin hirvieläinten ja pienriistan metsästyksen. Tehtyjä vuokrasopimuksia on tarpeen tarkistaa vastaamaan luonnonsuojelualueita koskevia säännöksiä. Suojelualueiden perustaminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että alueiden käyttö metsästyksen kokonaan estyisi. Asetukseen otettaisiin voimaantuloa koskevaan 4 §:ään lisäksi siirtymäsäännös siitä, että olemassa olevien sopimusten mukainen metsästys voisi jatkua rauhoitussäännösten estämättä 31.7.2023 saakka.

Perustettaviin luonnonsuojelualueisiin sisältyy myös vesialueita. Näillä alueilla on luonnonsuojelulain 14 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla sallittua kalastaa kalastuslain 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti. Luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin nojalla on lisäksi Metsähallituksen luvalla mahdollista kalastaa muutoinkin kuin kalastuslain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Perustettavilla suojelualueilla on sähköjohtoja ja käytössä olevia teitä. Luonnonsuojelulain 14 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti luonnonsuojelualueella olevien teiden ja sähkölinjojen käyttäminen ja kunnostaminen on suojelualueella sallittua. Uusien teiden rakentaminen on kiellettyä.

4.1 Valtioneuvoston asetuksella säädettävät poikkeukset rauhoitussäännöksiin

Valtioneuvoston asetuksella on muilla luonnonsuojelualueilla luonnonsuojelulain 17 a §:ssä säädetyn edellytyksin mahdollisuus säätää edellä kuvatuista rauhoitussäännöksistä eräitä aluekohtaisia poikkeuksia, jotka voivat koskea metsästyksen sallimista, kalastuksen rajoittamista yleisillä vesialueilla, puolustusvoimien harjoitus- ja koulutustoimintaa, lentotoiminnan ja merenkulun turvalaitteiden sijoittamista ja kunnossapitoa sekä tien, johdon ja kaapelin rakentamista, ojan kaivamista, vesikulkuväylän ruoppaamista tai muun vastaavan toimenpiteen sallimista.

Metsästyksen osalta lain 17 a §:n 3 momentissa säädetään, että muissa kuin metsästyslain 8 §:n tarkoittamissa kunnissa sijaitsevalla muulla luonnonsuojelualueella on kiellettyä pyydystä, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärankaisia eläimiä. Valtioneuvosto voi kyseisen momentin nojalla kuitenkin säätää metsästyksen sallimisesta muulla luonnonsuojelualueella, jos metsästys ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta tai aiheuta haittaa alueen muulle käytölle. Säännökset voivat olla ajallisesti tai alueellisesti rajoitettuja tai kohdistua tiettyyn eläinlajiin.

Tämän asetuksenantovaltuuden mukaista valtioneuvostolle kuuluvaa harkintavaltaa käytettäessä on syytä kiinnittää huomiota siihen valtiosääntöoikeudelliseen vaatimukseen, että pääsääntöisesti yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään lain tasolla. Tästä poiketen asetuksenantovaltuuksia on kuitenkin pidetty eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä mahdollisina vähäisten poikkeusten säätämiseksi asetuksella, kun asetuksenantovaltuuteen liittyy sitä rajaavia ja ohjaavia säännöksiä. Luonnonsuojelulain 17 a §:n 3 momentin valtuussäännöstä koskeneessa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 17/2010 vp) todetaan, että kyseinen

valtuussäännös on voitu ottaa lakiin alueiden erilaisuudesta johtuvien paikallisten erityisolosuhteiden huomioon ottamiseksi. Samaa säännöstä koskevasta ympäristövaliokunnan mietinnöstä (YmVM 11/2010 vp) ilmenee, että metsästyks on näillä alueilla kyseisen momentin ensimmäisestä virkkeestä johtuen pääsääntöisesti kiellettyä. Tapauskohtaisella harkinnalla on kuitenkin mahdollista säätää aluekohtaisia poikkeuksia, jotka voivat olla ajallisesti, alueellisesti tai lajikohtaisesti rajattuja.

Edellä esitetyn perusteella on metsästyksä koskevien tapauskohtaisesti perusteltujen poikkeusten sallimista pidettävä valtioneuvoston harkintavallan puitteissa mahdollisena, mutta laissa olevaa pääsääntöä ei ole perustuslaki huomioon ottaen hyväksyttävää muuttaa asetuksilla käytännössä metsästyksen sallivaksi. Metsästyksen sallivat aluekohtaiset poikkeukset on myös rajattava siten, ettei niiden mukaisesta metsästyksestä aiheudu haittaa alueen muulle käytölle tai alueen perustamistarkoituksen vaarantumista.

Metsästyslain 8 §:n tarkoittamalla ns. vapaan metsästysoikeuden alueella Pohjois-Suomen kunnissa lain metsästyksä koskeva pääsääntö on päinvastainen. Siellä metsästyks on pääsääntöisesti sallittua, ja valtioneuvosto voi alueen muuhun käyttöön tai alueen perustamistarkoitukseen liittyvin syin rajoittaa sitä. Tällä asetuksella perustettavat Kymenlaakson maakunnan luonnonsuojelualueet eivät sijoitu metsästyslain 8 §:n tarkoittamalle alueelle.

Ympäristövaliokunnan mietinnössä (YmVM 11/2010 vp) todetaan eteläisen Suomen luonnonsuojelualueilla olevan pienialaisina ja asutuskeskusten läheisyydessä sijaitsevana useimmiten huomattavaa merkitystä ulkoilun ja virkistyskäytön kannalta, minkä seurauksena näillä alueilla on tarve säädellä metsästyksä tarkemmin kuin Pohjois-Suomen vastaavilla alueilla. Metsästyksen sallittavuutta harkittaessa tulee mietinnön mukaan ottaa huomioon luonnonsuojelualan perustamistarkoituksessa mainitut luonnonarvot, jokamiehenoikeudet, virkistyskäytön määrä sekä suojelualan koko. Metsästyksen sallittavuutta lisäävinä tekijöinä nähdään puolestaan luonnonsuojelualan laajuus ja syrjäinen sijainti sekä pieni virkistyskäyttöpaine.

Kymenlaakson maakunnan luonnonsuojelualan valmistelun alkuvaiheessa alueilla pidetyissä kuulemistilaisuuksissa sekä saaduissa lausunnoissa on korostunut metsästyksen merkitys tärkeänä luonnon virkistyskäyttömuotona sekä liikennevahinkojen sekä maa- ja metsätalousvahinkojen ehkäisijänä. Metsästettävistä lajeista esille nousivat erityisesti villisika, hirvieläimet, metsäkanalinnut ja pienpedot.

Metsästyksä koskevat sallivat säännökset

Kuten edellä on todettu, hirvenajo sekä vieraslajien ja muun liikaa lisääntyneen tai vahingolliseksi osoittautuneen lajin metsästyks on kaikilla nyt perustettavilla luonnonsuojelualueilla mahdollista Metsähallituksen päätöksellä. Metsähallitus voi lisäksi antaa luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla luvan suojelualan ulkopuolella turvallisuus- tai vahinkouhkaa aiheuttavan pyyntiluvan varaisen riistaeläinlajin yksilöiden poistamiseen. Pyyntiluvanvaraisia riistaeläinlajeja ovat muun muassa kaikki maasuorpedot. Kymenlaakson suojelualan alueilla tällainen luonnonsuojelulain tarkoittama pyyntiluvanvarainen riistaeläin voi olla esimerkiksi

karhu, jonka tappaminen luonnonsuojelualueella voisi siten olla mahdollista Metsähallituksen luvalla, mikäli eläinyksilö aiheuttaisi ilmeistä uhkaa tai vaaraa turvallisuudelle tai omaisuudelle.

Kymenlaaksoon perustettavat luonnonsuojelualueet ovat pääosin laajoja, syrjäisiä alueita, joilla yleinen virkistyskäyttö on verraten vähäistä.

Useilla metsästyseuroilla nyt perustettavat luonnonsuojelualueet muodostavat merkittävän osan seurojen käytössä olevasta metsästysalueesta. Aluekohtaisissa keskusteluissa on tuotu esiin, että suurimmalla osalla perustettavista suojelualueista pelkän hirvenajon mahdollistavilla säännöksillä hirvenmetsästyksen järjestäminen olisi käytännössä vaikeaa. Hirvenmetsästystä harjoitetaan tyypillisesti käyttämällä pysäyttävää koiraa, kun taas ns. ajoketjumetsästys on vähäisempää. Suojelualueiden perustaminen siten, että ainoastaan hirvenajo olisi mahdollista, vaikeuttaisi monilla alueilla myös maastollisesti edullisten passipaikkojen sijoittelua. Nämä seikat puoltavat hirvenmetsästyksen laajaa sallimista Kymenlaakson luonnonsuojelualueilla.

Suurella osalla tällä asetuksella perustettavista suojelualueista on hirven metsästyksen lisäksi huomattavaa merkitystä pienriistan, erityisesti pienpetojen ja metsäkanalintujen metsästyksessä.

Villisika on kuulemistilaisuuksissa saatujen tietojen mukaan levinnyt laajasti Kymenlaakson maakunnan alueelle. Se aiheuttaa vahinkoja maa- ja puutarhataloudelle sekä lisää afrikkalaisen sikaruton leviämishuonetta. Afrikkalaista sikaruttoa ei ole todettu Suomessa, mutta uhka taudin leviämisestä Suomeen on kasvanut. Villisian metsästyksen laaja salliminen alueella on sen aiheuttamien uhkien torjumiseksi näin ollen perusteltua.

Minkki ja supikoira kuuluvat vieraslajeihin, joiden metsästäminen luonnonsuojelualueilla on mahdollista Metsähallituksen lain 15 §:n mukaisesti myöntämällä luvalla. Kuulemisessa saatujen tietojen perusteella Kymenlaaksoon perustettaviin luonnonsuojelualueilla minkin ja supikoiran metsästäminen salliminen suoraan valtioneuvoston asetuksessa voidaan kuitenkin katsoa tarkoituksenmukaiseksi lintujen pesimäajan ja vilkkaan virkistyskäytön ajan ulkopuolella 1.9.-31.3.

Alueisiin kohdistuu jatkossakin virkistykseen tai luontoharrastuksiin liittyvää retkeilyä sekä marjastusta ja sienestystä. Perustettavat luonnonsuojelualueet eivät kuitenkaan ole virkistyskäytön tai luontomatkojen erityisiä painopistealueita. Nyt perustettavilla Kymenlaakson luonnonsuojelualueilla virkistyskäyttö on luonteeltaan pääsääntöisesti satunnaisempaa syyskuun alun jälkeen.

Luonnonsuojelulain 17 a §:n 3 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuus on rajattu siten, että metsästyksen salliminen ei saa vaarantaa alueen suojelutavoitteita eikä aiheuttaa haittaa alueen muulle käytölle.

Asetuksella sallittava metsästys ajoittuisi pitkälti metsästyslainsäädäntöön pohjautuvien metsästysaikojen mukaisesti pääosin loppusyksyyn ja alkutalveen, jolloin alueiden muu käyttö on vähäistä ja toisaalta esimerkiksi lintujen pesintä ei

vielä ole käynnistynyt. Luonnonsuojelulain 17 a §:n 3 momentin mukaan metsästystä sallivat säännökset voivat olla ajallisesti rajoitettuja. Luonnonsuojelualueiden hoidon ja muun käytön sekä metsästyksestä aiheutuvien vaikutusten arvioinnin vuoksi metsästysajat luonnonsuojelualueilla pyritään määrittelemään asetuksessa yksiselitteisesti.

Kymenlaakson luonnonsuojelualueilla sallittavan metsästyksen osalta metsästysajat määrittyvät pääsääntöisesti metsästyslainsäädännön mukaisesti.

Edellä esitetyillä perusteilla sallittaisiin hirven metsästys asetuksen 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa luetelluilla Rajasuon, Kelloniemen, Luhdanmäen ja Nuoramensaaren, Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon, Enäsuon, Hirvenpäänsuon, Karhunsuon ja Hietakankaanniemen, Suurisuon ja Läsönsuon sekä Järvensuon ja Kymijoen rantojen ja saarien luonnonsuojelualueilla.

Villisian metsästys olisi asetuksen 3 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan sallittua Rajasuon, Kelloniemen, Luhdanmäen ja Nuoramensaaren, Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon, Enäsuon, Hirvenpäänsuon, Karhunsuon ja Hietakankaanniemen, Suurisuon ja Läsönsuon, Järvensuon sekä Kymijoen rantojen ja saarien luonnonsuojelualueilla.

Metsäkauriin metsästys olisi asetuksen 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan sallittua Rajasuon, Luhdanmäen ja Nuoramensaaren, Suurisuon ja Läsönsuon, Järvensuon sekä Kymijoen rantojen ja saarien luonnonsuojelualueilla.

Metson ja teeren metsästys olisi asetuksen 3 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan sallittua Rajasuon, Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon, Enäsuon, Suurisuon ja Läsönsuon ja Järvensuon luonnonsuojelualueilla.

Metsäjäniksen ja rusakon metsästys olisi asetuksen 3 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan sallittua Rajasuon luonnonsuojelualueella.

Minkin ja supikoiran metsästys olisi asetuksen 3 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan sallittua 1.9.-31.3. Rajasuon, Kelloniemen, Luhdanmäen ja Nuoramensaaren, Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon, Enäsuon, Hirvenpäänsuon, Karhunsuon ja Hietakankaanniemen, Suurisuon ja Läsönsuon, Järvensuon sekä Kymijoen rantojen ja saarien luonnonsuojelualueilla.

Metsästyksen suhteen sallivia poikkeuksia olisi kaikilla luonnonsuojelualueilla. Kaikkiaan metsästystä eri muodoissa sallivan säännöksen kattama yhteispinta-ala on noin 2 200 hehtaaria. Tämä johtuu siitä, että vieraslajien minkin ja supikoiran metsästys on sallittu kaikilla perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Kymenlaakson luonnonsuojelualueilla sallittavan metsästyksen osalta on harkinnassa otettu erityisesti huomioon edellä todettu ympäristövaliokunnan mietintö (YmV 11/2010 vp.). Tilanteessa, jossa metsästystä sallittaisiin eräillä alueilla melko laajasti, on Metsähallituksen kiinnitettävä erityistä huomiota näiden luonnonsuojelualueiden kävijäturvallisuuteen.

Muun toimenpiteen sallivat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan 17 a §:n 5 momentin nojalla säätää muun muassa ojan kaivamisen, tien rakentamisen tai muun vastaavan toimenpiteen sekä puolustusvoimien harjoitustoiminnan sallimisesta alueella, jos toimenpiteet eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta.

Luonnonsuojelualueiden ympärillä olevien alueiden kuivatustarpeisiin liittyen saattaa useilla alueilla olla tarpeen johtaa vesiä myös suojelualueille tai niiden kautta. Asetuksen 3 §:n 2 momentin 7 kohtaan sisällytettäisiin olemassa olevien ojien välttämättömän ylläpidon ja kunnostamisen salliva säännös. Käytännössä tällaisten toimenpiteiden yksityiskohdista on aina tarpeen sopia Metsähallituksen kanssa. Toimenpiteitä suunniteltaessa tulee lisäksi noudattaa, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään Natura 2000 -verkostoon liittyen.

Eräät asetuksella perustettavat luonnonsuojelualueet sijaitsevat rautatien tai maanteiden läheisyydessä, minkä vuoksi asetuksen 3 §:n 2 momentin 8 kohdassa sallittaisiin rautatien ja maanteiden käytön ja kunnossapidon sekä liikenneturvallisuuden kannalta välttämättömät toimet ratalaissa (110/2007) ja maantielaissa (503/2005) tarkoitetuilla rautatien ja maantien suoja-alueilla.

Puolustusvoimilla on käyttöoikeus alueeseen Hirvenpäänsuon luonnonsuojelualueella, jolla tapahtuva harjoitus- ja koulutustoiminta sallittaisiin asetuksen 3 §:n 2 momentin 9 kohdassa. Suojelualueilla sallittava harjoitus- ja koulutustoiminta kattaa myös mahdollisen puolustusvoimien toiminnan kehittämisen.

4.2 Liikkumisrajoitukset

Luonnonsuojelulain 18 §:n 2 momentin nojalla voidaan rajoittaa luonnonsuojelualueella liikkumista joko perustamissädökseen tai lain 20 §:n nojalla annettavaan järjestyssääntöön otettavalla määräyksellä, mikäli alueen eläimistön tai kasvillisuuden suojelu sitä vaatii. Kymenlaakson luonnonsuojelualueiden perustamisasetus ei sisällä uusia liikkumista koskevia rajoituksia. Metsähallitus voi kuitenkin tarvittaessa määrätä tällaisista rajoituksista järjestyssäännöissä.

4.3 Alueiden hoidon ja käytön tavoitteet

Luonnonsuojelulain nojalla suojeltavien alueiden hoidon ja käytön keskeisin tavoite on alueiden säilyttäminen luonnontilaisina siten, että ekosysteemit kehittyvät luonnon omien prosessien mukaisesti ja ihmisen aiheuttamat häiriöt ovat mahdollisimman vähäisiä. Suurimmalla osalla perustettavista Kymenlaakson maakunnan alueista tämä on riittävä toimenpide suojeluarvojen turvaamiseksi.

Eräillä alueilla on kuitenkin ennallistamis- ja luonnonhoitotarvetta, esimerkiksi reunoiltaan ojitettuja soita ja hoitoa vaativia lehtoja. Lehtojen ja uhanalaisten tai muuten erityisten lajien elinympäristöjen hoito vaativat toistuvia toimenpiteitä.

Luontoarvojen turvaamisen lisäksi tavoitteena perustettavilla luonnonsuojelualueilla on luontoarvot huomioivan virkistyskäytön mahdollistaminen. Alueet tukevat myös kestävästä luontomatkailun kehittämistä.

Ennallistamisen ja luonnonhoidon sekä virkistyskäytön ja luontomatkailun tarpeita tarkastellaan tarkemmin alueita koskevissa hoidon ja käytön suunnitelmissa sekä yksityiskohtaisemmissa toimenpidesuunnitelmissa.

5 Ehdotuksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset

Kaikki Kymenlaakson luonnonsuojelualueet ovat valtion omistuksessa ja siirtyneet tai siirtymässä Metsähallituksen hallintaan ja hoitoon, eikä suojelualueiden perustaminen aiheuta erityisiä hallinnollisia vaikutuksia. Toiminnallisena yksikkönä toimii Metsähallituksen Luontopalvelut.

Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen aiheuttaa joitakin investointiluonteisia kustannuksia sekä vuotuisia alueiden hallintaan ja hoitoon liittyviä kuluja. Edellisiä ovat muun muassa maanmittaustoimitusten, mahdollisen luonnonsuojelualueiden merkinnän, luonnonsuojelullisten perusselvitysten ja palvelurakenteiden rakentamisen aiheuttamat kustannukset, jotka olisivat arviolta noin 80 000 euroa. Vuotuisia kustannuksia aiheutuu muun muassa palvelurakenteiden hoidosta, opastuksesta sekä alueiden luonnon ja käytön seurannasta sekä valvonnasta. Näiden kulujen arvioidaan olevan noin 8 000 euroa vuodessa. Investointi- ja vuotuiset ylläpitokulut eivät sisällä hallintokuluja. Kulut katetaan valtiontalouden kehyspäätöksessä hyväksytyjen määrärahojen puitteissa.

Alueita koskevia metsästysvuokrasopimuksia koskevat muutokset asetusta vastaavaksi aiheuttavat Metsähallituksessa hallinnollisia toimenpiteitä, ja asetukseen otettaisiin siirtymäaika asetuksen voimaan tullessa voimassa olevien sopimusten mukaisen metsästyksen jatkumisesta 31.7.2023 saakka.

6 Kuuleminen ja lausunnot

Valmistelun alkuvaiheessa on kuultu maakunnallisia ja paikallisia sidosryhmiä. Keskusteluja on käyty kaikkiaan 20 tilaisuudessa, joissa on kartoitettu muun muassa maakuntaliiton, kuntien, riistahallinnon, kalastustahojen, metsästyseurojen ja luonnonsuojelujärjestön näkemyksiä alueiden perustamisesta. Lisäksi järjestettiin erillinen virtuaalinen yleisötilaisuus.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä xxkuuta 2022. Voimaantuloa koskevan 4 §:n 3 momenttiin sisältyy lisäksi siirtymäsäännös, jonka nojalla nykyisten metsästysvuokrasopimusten mukainen metsästys voi alueilla jatkaa 31.7.2023 saakka. Vuokrasopimusten uusiminen toteutetaan siirtymäajan kuluessa. Lähtökohtana sopimusten uusimiselle on metsästyksen jatkuminen tämän asetuksen sekä luonnonsuojelulain 15 §:n mukaisen poikkeuslupajärjestelmän mahdollistamissa puitteissa.

Taulukko 1. Asetuksella perustettavien alueiden pinta-alat ja jakautuminen Natura 2000 -verkostoon ja kansallisiin suojeleohjelmiin tai -päätöksiin.

Nimi	Pinta-ala, ha	Maa, ha	Vesi, ha	Natura 2000 -verkosto		Kansallinen suojeleohjelma- tai päätös	Natura 2000 pinta-ala, ha	Ohjelma tai METSO pinta-ala, ha	Muu pinta-ala, ha
				Tunnus	Tyyppi				
Rajasuon LSA	155,8	155,8	0,0	FI0425003	SAC	SSO050137	149,2	149,4	0
Kelloniemen LSA	150,4	149,7	0,8	FI0404007	SAC	AMO050352 LHO060210	142,9	45,7	7
Luhdanmäen ja Nuoramensaaren LSA	103,3	103,1	0,2			METSO		103,3	0
Alajalansuon, Hangassuon ja Haukkasuon LSA	701,4	701,4	0,0	FI0401006	SAC	SSO050145 SSO050140	690,2	673,7	0
Enäsuon LSA	406,5	406,5	0,0	FI0401005	SAC	SSO050141	388,7	339,5	18
Hirvenpäänsuon LSA	144,7	144,3	0,3	FI0424003	SAC	SSO050149	132,5	126,3	10
Karhusuon ja Hietakankaanmen LSA	107,8	107,8	0,0	FI0401008	SAC	AMO050349 SSO050146	93,8	68,9	14
Suurisuon ja Läsönsuon LSA	148,4	148,4	0,0	FI0414005	SAC	SSO050143	101,6	134,6	8
Järvensuon LSA	115,2	114,9	0,3	FI0401001	SAC	METSO	85,3	21,4	8,5
Kymijoen rantojen ja saarien LSA	156,3	154,0	2,3	FI0401001	SAC	SSO010009	100,1	87,5	3

Käytetyt lyhenteet:

LSA = luonnonsuojelualue

AMO = vanhojen metsien suojeleohjelma

LHO = lehtojensuojeleohjelma

LVO = lintuvesien suojeleohjelma

RSO = rantojensuojeleohjelma

SSO = soidensuojeleohjelma

VMA= vanhojen metsien suojeleohjelma

METSO = Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma

SAC= Euroopan yhteisön erityisten suojeletoimien alue

SPA= Euroopan yhteisön erityinen suojelealue

Natura 2000 -verkoston, valtakunnallisten suojeleohjelmien tai METSO-ohjelman toteuttamiseksi valtiolle hankittujen alueiden lisäksi asetukseen sisältyy yllä olevan taulukon sarakkeessa ”muu pinta-ala” olevia alueita seuraavista syistä:

Kelloniemen LSA	Alueeseen sisältyy noin 7 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.
Enäsuon LSA	Alueeseen sisältyy noin 18 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.
Hirvenpäänsuon LSA	Alueeseen sisältyy noin 10 hehtaaria Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta, joka on Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnassa.
Karhusuon ja Hietakankaanniemen LSA	Alueeseen sisältyy noin 14 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.
Suurisuon ja Läsönsuon LSA	Alueeseen sisältyy noin 8 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.
Järvensuon LSA	Alueeseen sisältyy noin 8,5 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.
Kymijoen rantojen ja saarien LSA	Alueeseen sisältyy noin 3 hehtaaria luonnonsuojeluhankinnan myötä tullutta Natura-verkoston ja ohjelma-alueen ulkopuolista aluetta.

LUONNONSUOJELU